# Sensorveiledning REL2023 – Nyreligiøsitet – religion og spiritualitet

For ordinær og utsatt eksamen høsten 2025

## Generelle vurderingskriterier

Muntlig eksamen målte læringsmålet «Evne til muntlig formidling av religionsvitenskapelig kunnskap om nyreligiøsitet». De øvrige fagspesifikke læringsmålene fungerte som semistrukturert intervjuguide for sensor:

- sentrale aspekter ved nyreligiøsitet i et religionsvitenskapelig perspektiv.
- kjennetegn ved nyreligiøsitet på tvers av mangfoldet, både innholdsmessig og teoretisk.
- oversikt over viktige retninger og utviklingstrekk fra 1800-tallet til i dag
- sosiale aspekter som autoritet og legitimering
- kjennetegn ved New Age og uorganiserte former for nyreligiøsitet, og utvalgte nye religioner
- sentrale nyreligiøse forestillinger og praksiser
- religionsvitenskapelige begreper og perspektiver

Emnet har et tydelig religionsvitenskapelig og komparativt perspektiv og bygger på kritisk analyse av nyreligiøse uttrykk, inkl. ulike former for nyreligiøsitet, nyreligiøsitet som 'religion', som del av kulturen og samfunnet, religionsvitenskapelige perspektiver og verktøy, særtrekk og likheter på tvers, nyreligiøsitet i et bredt perspektiv, inkl. historiske røtter, fra okkultisme og teosofi til New Age, nye religioner og «selv-religion», de viktigste nyreligiøse retningene og uttrykkene, hvordan nyreligiøse bevegelser kombinerer elementer fra tradisjonelle religioner på nye måter, og forholdet mellom nyreligiøsitet og moderne kultur og samfunn.

Alt dette er godt dekket i pensumlitteraturen, fire bøker og en artikkel: Den norske grunnboken *Kulturens refortrylling* kap. 1-7 (Gilhus&Mikaelsson), *Ripples of the universe: spirituality in Sedona, Arizona* (Crockford), *The Cambridge Companion to New Religious Movements* kap: 1-6, 14, 15 (red. Hammer&Rothstein), *New Religious Movements and Comparative Religion* (Hammer&Swartz), «Medialisering og refortrylling: religiøs endring i Norge» (Gilhus).

Kandidatene kunne ta utgangspunkt i selvvalgt tema og har hatt flere muligheter til å fordype seg i ulike temaer ila semesteret. Ut fra dette fikk de flere oppfølgingsspørsmål med høyere

vanskelighetsgrad som krevde høyere oppløsning og mer avansert analyse, om flere av læringsmålene og om flere deler av pensumlitteraturen, for å gi dem anledning til å evt. heve karakteren ved å demonstrere mer omfattende kunnskaper.

Spørsmålene på muntlig fokuserte på sentrale temaer, begreper og bevegelser som er gjennomgått i undervisningen og dessuten foreligger i supplerende læringsmateriell i Canvas gjennom semesteret, og som i tillegg gjennomgås i en rekke faglige onlineforedrag, inkl. en overlappende religionsvitenskapelig norsk forelesningsserie (A. Dyrendal) med link i Canvas, der studentene også har hatt en rekke dokumentarprogrammer og -serier om mange/de fleste av retningene og bevegelsene som går igjen på pensum.

## Emnespesifikk karakterbeskrivelse:

Eksamen målte både bredde og dybde. Jo mer detaljkunnskap, oversikt, teoretisk forståelse og presisjon kandidatene viste, desto bedre karakter.

**Karakteren F**: Ikke bestått, ingen spor av pensum, faglig forståelse eller kunnskap om feltet, lite/ingenting som tyder på at kandidaten studerer emnet. F kan også gis dersom en kandidat skulle demonstrere god generell forståelse av humanistiske og samfunnsfaglige teorier og problemstillinger, men mangle konkret kunnskap om nyreligiøsitet (utover f.eks. å ha hørt om astrologi, scientologi eller yoga). F kan også gis om noen har inngående kunnskap om én bestemt nyreligiøs bevegelse, men ingen andre eller resten av feltet, og/eller totalt mangler religionsvitenskapelig grep på stoffet.

**Karakteren E**: Laveste ståkarakter, store, dype kunnskapskull. Oppfyller så vidt læringsmålene, kan svare litt på et par sentrale punkter, men gjennomgående spinkelt og faglig forståelse nærmest fraværende. En E-kandidat kan knapt gjengi noe av pensum eller nevne eksempler på ulike typer nyreligiøsitet, beskrive dem, skjelne mellom dem eller forklare dem, og elementære analytiske perspektiver er ikke på plass.

**Karakteren D**: En svak prestasjon, betydelige kunnskapshull. Mangler oversikt over sentrale deler av pensum, generelt nokså tynt, vet ikke hva en del viktige ting er, heter eller kan plassere det. Kan i liten grad si noe om overordnede temaer, forklare sammenhenger, i liten

grad avklare, presisere, en del forvirring om perspektiver og analytiske nivåer, sliter med å forklare eller bruke grunnleggende begreper.

**Karakteren C**: En god prestasjon. Jevnt over god bredde og dybde, kan en god del om det meste. Dvs. demonstrerer god oversikt over sentrale deler av pensum, forståelse, detaljkunnskaper og forståelse av faglige perspektiver og teori. Forblir litt generelt ift. B-kandidater, færre konkrete eksempler, analyse, distinksjoner.

**Karakteren B**: Svært god forståelse og oversikt over de fleste deler av pensum, kan konkretisere og analysere på nesten alle spørsmål. B og bedre krever en god del utdypning, presisering, nyansering og drøfting, flere eksempler og får frem en del flere aspekter, distinksjoner og sammenhenger enn C-kandidater. For å heve en B til en A, kreves gjennomgående mer faktakunnskaper og høyere presisjonsnivå og mer avansert og teoretisk informert drøfting, og klarere forståelse av sammenhenger.

**Karakteren A**: En A er en briljant prestasjon og demonstrerer usedvanlig god oversikt, skarpt analytisk blikk og imponerende faktakunnskaper på alle deler av pensum, og kan koble dem. A'er har tålt tøffe tester med både harde teoretiske utfordringer og krav til presisering og utdypning, og utvist særskilt god forståelse av sammenhenger, med sofistikerte, selvstendige sammenligninger og særdeles sikker og aktiv bruk av teori og fagbegreper.